

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 4-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 trttal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtaték.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: A csalamádé bevermeléséhez. Szentkirályi Árpád. — Gazdasági munkaprogramm. Gamauf Vilmos. — A bor és a seprő. Fényes Károly. — Kiviteli dinnyék. Spiegel S. — A gyümölcsfák rákja. — A husnak gyors füstölése. — Fonák időjárás. Vidéki. — Pályázati felhívás. — A dési kiállítás szervezése. — Személyi hírek. — „Házi szárnyasaink.” — Gyümölcstermelésünk felvirágzása. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés január 13-án. — Értesítés. — Közgazdaság. — Mellékletünk. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A csalamádé bevermeléséhez. *)

A csalamádé bevermelése a mezői gazdaság állattartási ágazatában oly kincs, mellyel nemcsak, hogy egyetlen, eddig gyakorolt takarmánytermelési eljárás sem ér fel, de a mely első sorban hivatva van arra, hogy egyfelől az állattenyésztésnek és ezzel a talaj-javitásnak nagyobb mérvet adjon; másfelől pedig, hogy az állatok értékesítésénél, még a jeleni olcsó érák mellett is, nyereséget biztosítson. Ezért a csalamádé bevermeléséről alig lehet elég gyakran beszélni, sőt beszélni kell arról ismét és ismét mindaddig, míg az eljárás és ennek hasznai általánosan ismertek lesznek; a gyakorlatban is adni kell a jó példát mindaddig, míg a felmutatott jó eredmények épen olyan általánossá teszik a bevermelést, mint a milyen ma a közönséges szénaszáritás.

Nincs szándékomban nagyokat mondani; még kevésbé akarok az elméleti okoskodások és következtetések terére lépni; nem beszélek a protein vagy keményítő arányairól; egyszerűen a gyakorlati tapasztalatok alapjáról szólnék gazdatársaimhoz.

*) Jelen cikket a t. szerző uralapunkhoz eredetileg is beküldötte, épen úgy mint a „Magyar Föld”-hez, mely azt január 4-én kezdve három számban hozta is. Mi egész terjedelmében azért adjuk egyszerre a becses közleményt, hogy a t. érdeklődők az eljárással megismerkedve s azt megkedvelve, idejekorán intézkedhessenek a tavaszi vetés iránt.

Szerk.

Rég megállapított dolog az, hogy megfelelő marha-tartás nélkül nincs jó gazdaság, de könnyen megtörténhetik, hogy a marha-tartás után nyert trágyából befolyó haszon: a termés többlet tulajdonképen nem is képez hasznót, midőn t. i. a trágya többre áll, mint a mennyit a termés-többlet megér. És hogy ez megtörténhetik, azt már több, ugynevezett minta-gazdaságnál volt alkalmam látni. Olcsó termelés és ezáltal a tiszta haszonnak fokozása, de állandósítása is: ez a fő cél, mire a számitó gazdának törekedni kell. A külszinre fektetett, „minden áron” minta-gazdaskodás épen úgy tönkre vezet, mint a ma már fenn nem tartható régi schlendirán. Ha pedig marha-tartásunk igen drága; ha a felhasznált takarmány értéke fölemesztí a marhákban fekvő tőke kamatát: ennek eredménye nemcsak az, hogy a marhákban fekvő pénzünk holt tőkét képezve, elveszítjük a marhatartás hasznát, a tőke kamatait; hanem nagyon hamar bekövetkezhetik, hogy magát a tőkét támadjuk meg és a trágya drágább lesz a piacra vihető termésnél. A leszámolásnál deficit merül föl és a tönkremenés évről-évre közeledik.

A marhatartásban fekvő tőkét a marháknak és az általuk fölemesztett takarmánynak együttes értéke képezi. Már most, minél nagyobb a takarmány előállítás ára, annál kisebb a marhatartásból befolyó tiszta haszon, annál kisebb a tőke kamata, annál közelebb jó a tőke megtámadásának eshetősége. Megfelelő marhatartás nélkül pedig egy gazdaság sem állhatván fenn, ismét és ismét csak oda jutunk, hogy a tiszta hasznót csupán az olcsó takarmány adja meg. Ez képezi az okszerű gazdaság alpháját.

A takarmány olcsó voltának feltételei: megfelelő területről lehető legnagyobb mennyiségű termés; lehető legkevesebb mivelési és betakarítási költség; kielégítő táperő. Az ezen három tényezőnek egymáshoz való viszonyából előállott végeredmény képezi a takarmány olcsó vagy drága voltát s adja meg a kiinduló pontot a gazdasági üzlet eredményének leszámolá-

sához. Igen, a gazdasági üzlet leszámolásához, mert ma már nagyon is túl vagyunk a számítás nélkül való gazdaskodás lehetőségén s a gazdaságot a legnemesebb ugyan, de egyszerű-mind legnehezebb üzlet, melynél a „tartozás“ és „követel“ figyelembe nem vétele azonnal megboszulja magát.

Ha a most említett három tényező tekintetében a természetes és mesterséges takarmány-féléket behatóan vizsgáljuk, kétséget kizárólag rájövünk arra, hogy: 1) Valamennyi takarmány-növény között, a termés-hozam mekkoraságára nézve, messze fölül áll az okszerűen művelt csalamádé; minthogy ugyanazon egy évben, egymásután kétszer vetve és kaszálva, legálább is kétszer akkora hozamot ad, mint a legjobb luczerna. 2) Mivelési és betakarítási költség tekintetében, ugyanígy, mint téli takarmányozáshoz is, legolcsóbb szintén a csalamádé, mert vetőmagva legolcsóbb, csak egyszeri szántást igényel, télire való bevermelése pedig szintén aránytalanul kevesebbe kerül, mint — különösen kedvezőtlen időben — a szénának és különösen a here-féléknek és bükkönynek szárítása és betakarítása. 3) Táperő tekintetében, a hozam mekkoraságával viszonyítva, bármely más takarmány-növényel fölér; ha pedig takarmányozásánál némi kevés tápdusabb takarmányt is, például darát vagy legalább bükköny-szénát adagolunk mellette, a hozam nagyságára való tekintet nélkül sem áll hátrább semmi más takarmány-növénynél.

Nem elméleti állítások ezek, hanem tapasztalat által igazolt tények és ezért neveztem e közlemény elején a bevermelt csalamádét a gazdaság kincsének. A csalamádé természetes és különösen ennek bevermelése, az újabb idők vívmánya s a menyire fontos, annyira csekély mérvben van hazánkban elterjedve, úgy hogy e közleménnyel használni vélek, legalább azon gazdatársaimnak, kik az ide vonatkozó eljárásokkal ismeretlenek.

* * *

Hogy a csalamádé a tőle várható hozamot megadhatta, okvetlen kővér talajra van szüksége s ezen okból őt vesszük a vetés-forgó alapjául, neki adván a legerősebb és legjobb trágyát. E részben a csalamádénak nagy igényei vannak, de ezek kielégítését biztosan meg is hálálja. A trágya műőszere nézve szükséges, hogy az egyfelől azonnal ható tehát éretlen legyen; másfelől pedig, hogy gyommagvakról lehetőségig tiszta legyen. Ezen kettős okból csalamádé a legjobb a kosarazás által nyert juhtrágya; ha pedig ez nincs, ez az esetben legjobb az istállótrágyát ősszel hordani ki és azonnal sekélyen átásztani, tavasz kezdetén pedig egy újabb vető-szántást adni. Trágyázatlan talajba csak azon esetben vesszük csalamádét, ha a föld a nélkül is teljes jó erőben van, de a trágya meg ekkor is nagyon kifizeti magát.

Legújabb időben írtettek kísérletek azzal is, hogy a csalamádé, luczerna vagy lóhere tőresbe vetetett, vagy pedig a vetőmag közé $\frac{1}{4}$ résznyi tiszta bükköny keverve. Mindkét irányú kísérletnek célja az volt, hogy a táperő nagyobb legyen. Nálam a jelen évben mindkét eljárás különösen sikerült, mert nemcsak, hogy a feltörés után újra kiszajdzott luczerna, illetőleg egy másik tablában a vetőmag közé kevert bükköny tényleg nagyban emelte a csalamádé táperjét, hanem a hozam

mekkorasága is feltűnően nagyobb lett, mint a hasonló körülmények között tisztán vetett csalamádé hozama. Ezen kísérletek azonban még ismételésre várnak és különösen a luczerna-vagy lóhere-tőresbe való vetést egyelőre azért nem merem feltétlenül ajánlani, mert ha a nehezen csirázó törökbuza kikelésére kedvezőtlen idő jár, a gyorsan fejlődő luczerna vagy lóhere a csalamádét könnyen elnyomhatja s a hozam nagyot csökkenhet.

Ezuttal tehát mellőzve az ilyen vegyes művelést, feltétlenül nagy előnnyel jár, hogy a csalamádé sorokba vettesse és a sorok köze, mihelyt a gyom mutatkozni kezd, egyszer megkapáltassék. Ez különösen akkor bír feltűnően kedvező hatással, midőn a törökbuza későre csirázva, az ezalatt is fejlődő gyomok által különben elnyomathatnék; de egy kapálás mindegyik körülmények között nagyon meghálálja a ráfordított költséget; sorvetés nélkül pedig a sűrűn művelendő csalamádét megkapálni nem lehet. A sor-távolság legszűlszerűbben 30 centiméterre tehető, a sorokbani távolság pedig 15—20 cm. lehet. Egyszeri kapálás után már többé nem lehet féltetni a csalamádét az elnyomatástól.

A vetés idejére nézve eddig az volt általános gyakorlatban, hogy a csalamádét 15 napi időközökben, 4—5 szakaszba vetettük és ezen eljárásnak célja, az eddig kizárólag nyári takarmányozás szempontjából az volt, hogy a csalamádét mindig fiatalon ételessük. Ma azonban, midőn a bevermelés évről-évre nagyobb hódításokat tesz, a szakaszonként való vetés már túlhaladott álláspontot képez. Ma már a nyári takarmányozás a csalamádénak csak kisebbik előnyét képezi s a főcél a télire való bevermelés lévén, nagyobb quantumra és egyidejű fejlődésre dolgozunk. Ezen célból a tavaszi vetést a csalamádéval kezdjük meg s bevetjük az erre szánt táblát tavasz nyitáig egészen. A csirázáshoz képest a csalamádé már Junius végén vagy Julius elején teljes fejlődésében állva, virágait is kihányta s ekkor az egész termést egyszerre lekaszáljuk, bevermeljük és tarlóját azonnal felszántva, megint csalamádéval vetjük be. A második vetés október közepén már megint kasza alá öve, bevermelésre vár és ezen két hozammal annyi téli takarmányt nyerünk, minőt semmi más takarmány-növény megközelítőleg sem szolgáltat. Nagyon természetes, hogy mindkét termés részben nyári takarmányozásra is fordítható.

És e pontnál ki kell terjednem az én kedvencz növényemre, a székely teugereire, pedig lehet, hogy azok részéről, kik ez irányban még nem tettek kísérletet, ellenmondásra találhatok.

Ugyanis az eddig fölfeltett elvek szerint az volna a legjobb, csalamádénak való törökbuza, melynek kórója legvastagabb és legmagasabbra nő. Indok: a hozam nagysága. Az indok helyes, mert a mint előbb is említém, quantumra kell dolgozunk; ámde nem helyes a levont következtetés; mert az elismert csalamádé-tengeri fajok, a lófogú és Caragua, óriási dimenziókat érnek el ugyan, de a mi égajji és talaj viszonyaink között ugyanazon talajon, csak ritka kedvező körülmények között termelhetők egy évben egymásután kétszer. A székely

tengeri pedig, rendkívül gyors fejlődése folytán, korán vetve, mindig biztosan megadja a két csalamádé termést és a kettőnek hozama mindig többre fog menni amazok egyszeri hozamánál. Igazolva lett ez nálam a két utóbbi évben, midőn a székely tengeri két jó csalamádé termést adott, míg a lófoguak második vetése nem nőtt kasza alá. Ha még számításba vesszük, hogy a lófogu kórójának vastagabb része bevermelés után is a jászolban marad, a székely tengeri vékony kórója pedig tövig jó takarmányt ad; ha számításba vesszük, hogy a vastag kórója lófogu tengeri, kivált szecsckázatlan bevermelésnél, sokkal könnyebben megromlik: az eredmény kétségtelenül a székely tengeri előnyére fog mutatkozni. Részemről teljes biztossággal merem ajánlani ez irányban az összehasonlító kísérleteket. —

Hazánknak nagyon csekély része az, hol a gazdák elégséges és e mellett jó minőségű természetes kaszáló rétekkel dicsekedhetnének. És ezen csekély részen is hány-szor teszi tönkre reményeinket az aszály, minek következése vagy az, hogy marháinkat — több irányban kiszámíthatatlan kárukra — rosszul vagyunk kénytelenek teletetni; vagy az, hogy — még nagyobb kárukra oly összeget kell kiadnunk a szükséges takarmány bevásárlására, mely a marha-tartás közvetlen és közvetett hasznaiból meg nem térül; vagy végre az, hogy — legnagyobb kárukra — marháink nagy részét legtöbb ilyen esetben alacsony árakon, kénytelenek vagyunk eladni. E bajokon segíteni hivatva volna ugyan a luczerna vagy lóhere-termelés, de az ezek által nyújtott segély sem eléggé megfelelő, mert egyfelől mindkettő drága takarmány, de másfelől aszályos időben ezek sem adnak bő hozamot. Ezekon kívül a luczerna és lóhere termelés tagosítatlan birtokon legtöbb esetben nem is állítható be, vagy legalább nem folytatható elegendő mennyiségben és rendszeres folytonosságban. Tehát a csalamádé bevermelése az, mi a családhatásnak csaknem teljes kizárásával, mindig kisegít és pedig mindennél olcsóbban kisegít.

A mint cikkem elején is kifejeztem, nincs szándékomban elméleti fejtegetésekbe bocsátkozni; azért nem terjedek ki a természettani és vegytani részletekre, hanem egyszerűen közlöm a bevermelési eljárásnál tett tapasztalataimat.

Mindenekelőtt megjegyzem, miszerint a bevermelésnél ép úgy, mint általában minden gazdasági miveletnél, azon fő elvnek kell szemünk előtt lebegni, hogy a kivánt jó eredményt lehető olcsón, minden elkerülhető luxus nélkül érjük el, kerülve a minden áron „mintaszerű” eljárásokat. Ilyen minden áron mintáskodó eljárás a bevermelésnél a födeles verem, mely haszon nélkül nehezíti az eljárást, drágítja a bevermelt csalamádét, apasztja a tiszta hasznot.

A számító gazdának földél nélkül való, földbe ásott verem kell; minden különös praeparáció nélkül ott, hol a talaj nem forrásos; vizmentesen falazva ott, hol a talajviz beszívargásától tartani lehet.

Ott, hol a talaj száraz, a vermet egyszerűen megássuk, a következő méretek szerint: mélység 1.50 méter; fenék szélesség 3 méter; földszini szélesség 3.70 méter; hosszúság a szükséglet szerinti. A verem hosszúságára nézve megjegyzem,

miszerint jobb, ha több rövid, mint egy igen hosszú vermet ásunk, mert szükséges, hogy a verem legkésőbb két nap alatt teljesen felhalmozva, a harmadik napon pedig lenyomtatva legyen. Egy lórejű járgányos szecsckavágó alkalmazásával, váltott lovakkal, 4 cm. hosszban szecsckázva, két nap alatt az irt mélység és szélesség mellett, körülbelül 15—18 méter hosszú vermet vagyunk képesek jól megtölteni. Szecsckázatlan bevermelésnél valamivel szaporább a munka.

A verem oldalfalai teljesen simára és egyenesre legyenek vágva, hogy a csalamádé rokkánása egyenletes és akadálytalan legyen, a szögletek létkör alakra kikerekítendők. A veremből kihányt föld úgy halmozandó, hogy a szecsckavágónak közvetlen a verem szélére való felállításához hely maradjon. Ezzel készen van a verem, mely — például 10 m. hosszúságnál — alig áll 5—6 forint kiadásunkban, tehát elég olcsó.

Ha azonban talajunk forrásos vagy vizenyős, ez esetben mellőzhetlenül szükséges a verem fenekét és oldalfalait vizmentes falazattal burkolni, mely esetben a verem ásásánál az irt méretek a burkolat vastagságával nagyobbra vesszük. Ezen burkolás drágítja ugyan a vermet, de nem mellőzhető. Nem mellőzhető pedig egyfelől azért, mert földszinen fölüli, falazott, u. n. szilót készíteni még sokkal többre kerülne s az ilyennél a bevermelési eljárás is sokkal nehezebb és költségesebb; másfelől, mert a falazás nélkül való, közönséges földszini halmozás annyira rossz, hogy az ilyen savanyításnál tiz közül kilenczszor megromlik a csalamádé.

Bármelyik módon készítjük a vermet, elkészítjük azt előre, mikor legtöbb időnk és alkalmunk van arra, nehogy a bevermelés idejében kelljen a verem készítésével is nyakra-főre dolgozunk. Az ne aggasszon, hogy a verem esővízzel vagy hólével megtelik. Ha megtelik, megint elpárolog és elszűrődik; a maradványt pedig a bevermelés előtt kimerjük.

Midőn a csalamádé már legnagyobb részben virágzik, eljött a bevermelés legjobb ideje, mert ekkor a növény már teljes nagyságában áll, de egyszersmind nedvdús állapotban is. Tovább halasztani a bevermelést azért nem jó, mert a mint a növény rostjai közül apad a vizrész, ugyanazon mérvben szaporodnak közötté a levegő részei s ezzel együtt a bevermelés nem sikerülésének esélyei is. Midőn tehát a csalamádé már virágzik, megkezdjük a bevermelést, melyhez — egy 10 méteres hosszú vermet véve e számítás alapjául — következő munkaerőt osszuk be: kaszás 5; gereblyés és szekér rakó 5; fuvar, a távolság szerint 3-tól feljebb; a szecsckavágóhoz etető 1; ennek segítsége, ki a csalamádét a vályuba rakja 1; gereblyés, a szecsckának a verembe tolására 1; kocsis a járgányhoz 1; egyengető és taposó a verembe 5. Ezen utóbbi számot semmi esetre sem szabad apasztani, mert minél erősebb a taposás, annál biztosabb a siker.

A szecsckavágót közvetlenül a verem szélére állítjuk és a mint a szecsckázott csalamádét az oda állított gereblyés a verembe tolja, egy másik gereblyés azt a veremben úgy egyengeti, hogy mindig egyenletesen emelkedjék, hosszirányu közép vonalában mindig kissé dombosabb halmozással. Ezalatt a verembe helyezett másik 4 napszámos — kik lehetőleg súlyos

testü, de nem rest emberek legyenek — folytonosan és rendszeresen tapossa a csalamádét, különös figyelemmel arra, hogy a verem falai mellett s legfőképen a szögleteknél, a taposás legerősebb legyen. Egy tenyérnyi térnek sem szabad taposás nélkül maradnia s mindig ott kell jobban taposni, hol a tömeg leglágább. A gazdának vagy megbízottnak figyelme legfőképen és szakadatlanul a taposókon legyen, mert ettől függ a siker. Ha a taposás egyenletes és erős: a jó siker biztos; ha a taposás hiányos és különösen ha a falak mentén és a fordulóknál marad lazán a csalamádé: ekkor már a megromlás válik biztossá. A taposás a legfőbb munka s azért ennek folyama alatt a gazda vagy megbízottja egy pillanatig se legyen távol.

A bevermelési eljárás bölcső-korában néhol alkalmazták azon eljárást is, hogy a vermet úgy készítették és a csalamádé berakását is úgy kezdték, hogy a szekerek végig mehessenek rajta s ezzel vélték a taposást jól végezni. Ez azonban ma már túlhaladott módszer. Egyfelől azért, mert a különben is kezdetleges szecska a tlan bevermelésnek még kezdetlegesebbé tételét eredményezi; másfelől azért, mert ezen eljárással nemcsak, hogy a letaposás egyenlőtlen és hézagos, sőt épen a hol legszükségesebb, a falak mentén leghiányosabb, de az igás állatok ganéjlása és vizeleése által a csalamádé meg is rontatik.

A fentebbiek szerint szünet nélkül taposott csalamádét a verem felszínén fölül, további függélyes irányban, még 25 cm. magasra halmozzuk és ekkor a további halmozást, az oldalfalakon egyenletesen apasztva, prizma alakban folytatjuk, olyformán, hogy midőn a prizma bevégeződik, a földszíntől mérve 2 m. magas legyen. Hogy a nyomás a verem egész területén egyenletes legyen, okvetlen szükséges úgy halmozni a földszíntől levő részt, hogy a halom éle a veremnek közép metszetét képezze. E célra könnyebbséget fog nyújtani s biztosítja a helyes alakot, ha akkor, midőn a csalamádét a verem felszínén felül már 25 cm. magasságra halmoztuk, a halomnak két végén földél-szarvazat alakjában 2—2 léczet állítunk föl, úgy, hogy a léczek függélyes magassága 1.75 m. legyen és felső végük épen a verem közepe fölött álljon. Ezen léczek által mutatott irányban halmozzuk aztán a csalamádét, folytonos erős taposással, mire a halmozás után a léczeket eltávolítjuk. A taposásra pedig a földszíntől felül még nagyobb gondot fordítsunk, mert itt nem levén oldalfalak, a járkálás nem történhetik oly szabadon s tapasztaiva van, hogy a taposás elégtelenebb volta miatt a csalamádénak földszíntől felül halmozott része mindig kevésbé sikerül, mint az alsó.

Bevégeződven a csalamádé halmozása, 4—5 cm. vastag rétegben beterítjük azt szalmával és befödjük a veremből kihányt földdel úgy, hogy a föld-takaró a halomnak minden pontján 80 cm. vastag legyen, mely vastagságot a kihányt földmennyiséggel körülbelől épen el is érünk. Most a halom körül víz levezető árkot ásva, a bevermelési eljárást egyelőre bevégeztük.

A vermelést ennyire bevégezve, következik egy teendő melynek végrehajtása csekélység, de elmulasztása nagyon megbosszulja magát. Ugyanis a csalamádét le-

nyomtató föld, a mint a halom rokkán, 2—3 nap múlva a verem kerületének irányában hasadozni kezd és ha ezt így hagyjuk, a beszüremelő levegő hatása alatt a csalamádé többé-kevésbé biztosan megromlik. Ezért az említett hasadásokat egy lapát élével betömve, ledöngöljük és ezt ismétljük 8—10 napon át mindennap, mely idő alatt a rokkánás bevégeződven, azután semmi további teendők nincsenek.

A bevermelt csalamádé két hónap alatt átmegegy a kellő erjedésen és ekkor az etetés megkezdhető. Ezen célból a veremnek egyik végén, mintegy 2 m. hosszban, lehányjuk a föld-takarót; a kötött tömeggé összenyomult csalamádéból fejszével kivágunk annyit, a mennyi marháinknak egy napi takarmányozására szükséges; a verem nyílását pedig törökbuza kóróval vagy szalmával könnyedén betakarjuk, csak azért, hogy a csalamádéra ne hulljon valamely szemét. A kivett csalamádét a takarmány-tartó helyiségbe hordjuk; ott ugyanannyi ürmértékű szalma-szecskaival vagy polyvával rétegezzük és a következő napon adagoljuk a marháknak, hogy addig a szalma-szecska is meglágyuljon s magába vegye a csalamádé ízét és szagát. A takarmány-tartó helyiségben két megfelelő területre van szükségünk; egyikre rétegezzük a következő napra való csalamádét; a másikkól adagoljuk a megelőző napon rétegezett készletet.

Az olyan marha, mely még sohasem evett besavanyított csalamádét, a legelső esetben vonakodni fog tőle és pedig némelyik 24—36 óráig is. Nem kell adni neki semmi egyebet és ha az éhség egyszer rákényszerítette, azután nagyon szívesen fogja enni.

A mi már a csalamádé takarmányozás eredményét illeti, tuzás lenne azt állitanunk, hogy egymagában a dagolva, bő téperővel bír. Heverő ökröknél és meddő teheneknél, csupán szalma-szecskaival vegyítve is, kétségtelenül elégséges fenntartó takarmányt képez; de dolgozó ökrökönél, hasas vagy fejős teheneknél és 1—2 éves növendékmarháknál szükséges, hogy mellette valamely tápdúsabb takarmányt is adagoljunk. Ezen célból kissé drága, de kitünő eredményt mutat föl, ha a csalamádét, szalma helyett bükköny-szénával rétegezzük; teljesen megfelelő eredményt érünk el azonban úgy is, ha a szalmaszecskaival rétegezett csalamádé mellett egy ökr részére naponként 4 liter törökbuza — zab — vagy zabos bükköny — darát adunk; legolcsóbb és mégis kielégítő pótszer pedig egy ökr részére naponként 6 liter a „Little Giant“ géppel őrölt csöves törökbuza dara. Ezen pótszerek bármelyikével kitünő takarmányozást érünk el és e mellett sokkal olcsóbbat, mintha marháinkat szénával etetnők.

Nem mellőzhetem hallgatással a savanyított csalamádé takarmányozásának még egy előnyét. Köztudat ugyanis, hogy a szénával való téli takarmányozás után, midőn az új zöld takarmány etetése kezdődik, a marhák hasmenést kapnak s elgyengülnek; sőt luczerna vagy lóhere etetésnél nagy figyelem és óvatosság szükséges, hogy a felfúvódás, dobkór elkerültessek. A hasmenés és elgyengülés a legelő marháknál is bekövetkezik. Ezen bajok a savanyú csalamádé etetés után nem következnek be, mert az új takarmányozásra való átmenet nem képez

nagy ugrást, minélfogva az emésztésben, a tápszerek átbasoni-
lásában, a vérképződésben nem állanak elő zavarok.

Ezeket kívántam jelen alkalommal elmondani. Tudomá-
nyos fejtegetés nem volt célom; csalhatatlanságot sem praen-
tendálok, — egyszerűen csak lejegyeztem tapasztalataimat. Azon
gazdatársaimnak, kik e részben még nem bírnak tapasztalatok-
kal, kívántam némi útmutatást adni s óhajtom, hogy használ-
hassak a közügynek.

Székely-Keresztur.

Szentkirályi Árpád.

Gazdasági munkaprogramm.

Az 1879-ben megtartott székesfehérvári gazda-kongres-
sus alapvető munkát végezett, midőn a földművelési intelligen-
ciát összegyűjtve, országos érdekű mezőgazdasági kérdések
tárgyalását kezdte meg; de hogy e munka maradó és foly-
tonos is legyen, külön organizmust kellett életbe hívni, mely
minden részről sok jó akarattól kísérve, végre mint „A szö-
vetségbe lépett gazdasági egyesületek szerve-
zete“ napvilágot látott. Az országos, az erdélyi, a megyei
és vidéki gazdasági egyletek küldöttel ugyanis minden év május
havában Budapesten találkoznak és a végrehajtó-bizottság által
előre megállapított programmal foglalkoznak, még pedig nem-
csak a napirend egyszerű felsorolása alapján, hanem teljesen
tájékozottan, mert az egyes kérdésekre beérkezett előadói dol-
gozatok már néhány héttel előbb kinyomtatva és szetküldve lesz-
nek úgy, hogy azoknak testületi tárgyalása is lehető; az egy-
leti küldött tehát, mint hajdan az országgyűlési képviselő — „in-
structióval“ vehet részt a gyűlésben. Magát az ügyvezetést az
országos gazdasági egylet irodája viszi a megszokott pontos-
sággal és szakavatottsággal, mi által úgy szólván ingyen egy te-
vékeny és tekintélyes központi közeget nyert az ifjú szövetség,
mely érdekeit hathatósan védeni is tudja.

Lássuk már most: mi lesz a folyó évi VI-ik nagygyű-
lésnek munkaprogramja?

Mellőzve két nagyfontosságú kérdést, t. i. a képviselői
választásoknál a gazdák részéről kifejehető actiót, valamint a
valutarendezésnek időszere, de kényes ügyét; egyhangulag ab-
ban történt megállapodás, hogy a regale megváltása le-
gyen az egyik tárgy! Igaz hogy ezzel az 1886-iki nagygyűlés
is foglalkozott és dr. Csillag Gyula szellemes fejtegetései után
elfogadta annak indítványát, hogy „a nagygyűlés a megváltás
egyedül célhozvezető módzatának az állam által leendő kár-
pótlást tartja, mely megváltási mód az államkincstárra nézve
nem lenne terhelő mert a megváltásból eredő államadósság
kamatai s törlesztési részletei az egyidejűleg megállapítandó s
az állam rendelkezése alá juttatandó italmerési adókban kellő
fedezetet lelhetnek.“ Az újból felvettl azonban indokolja,
hogy azóta a szesz- és italadó tekintetében nevezetes mozgal-
mak indultak meg a külföldön, melyek elől szemet hunyni nem
lehet. Tán nem czáfolnak meg, ha azt állítjuk, hogy az erdélyi
birtokosság érdeke ma nem annyira a regale megvált-
tása, mint inkább annak biztosítása mellett

szól, miért is e nálunk legfontosabb jövede-
lem megérdemelné, hogy telekkönyvileg fel-
véve a hitelnek és gazdaságnak új alapját ké-
pezze! De ha már a megváltás elkerülhetetlen, — annak
alakja igen megfontolandó lesz, nehogy még kézhezvétel előtt
prédává legyen, mint az urbéri papir, vagy a bordézsmafváltás!
Nézetünk szerint egy magához az objectumhoz kötött járadék
egyszersmindenkorra biztosítaná a kárpótlási tőkének megfe-
lelő kamatát és elejét venné a sok visszásságnak és megrövi-
dítésnek, melyre rámutattunk! —

Egy másik nem csekély fontosságú kérdés a következő:
„A hadseregnek élelmi szerekkel való köz-
vetlen ellátását eszközlik-e a gazdák? és mik
e részbeni teendőink? Tagadhatatlan, hogy a hadügy-
miniszterium a maga részéről igen megkönnyítette községeknek
és gazdáknek a hozzászólást és ha ez még sem történik, úgy
az mélyebben rejlő okokra vihető vissza! E kérdés referensének
meglehetősen kényes feladata lesz, mert nemcsak azt kell ki-
puhatolnia — a mi nem nehéz — hogy hol? és mennyi kell?
de azt is, hogy eddig kik szállították a terményeket? és miért
volt még itt is — daczára a felülről hangoztatott ellenkező
intentióknak — a közvetítésre szükség? Az-e a hiba
hogy minta szerint történik úgy a vállalkozás, de nem — a li-
ferálás? vagy az-e a baj, hogy versenyezni sem minőségben,
sem mennyiségben, sem árban egyáltalában nem lehet? Mind-
ezeket kideríteni, valamint a külföldi hadseregek élelmezési
rendszerit összehasonlításként feltüntetni igen hálás munka lesz;
mely kétségkívül meg is fogja teremni a maga gyümölcsét. . .

„Országos marhavásárainknak mik a hát-
rányai s hogyan lehetne azokat mellőzni?“ —
E kérdés jogosultságához csakugyan nem kell commentár! A
ki ismeri azon ázsiai állapotokat, melyek e tekintetben kivált itt
nálunk uralkodnak, az csak élénken sajnálhatja, hogy a belügy-
miniszteriumnak egy évekel ezelőtt a vásárok rendezésére vo-
natkozó gyenge kísérlete — melyet különben az erdélyi gaz-
dasági egylet initiált — annyira minden eredmény nélkül ma-
radt. Ocsó díjak, rend, kényelem és tisztaság, az egynemű
anyagok csoportosítása, a hivatalos formalításoknak igazságos
és zsarolás nélküli teljesítése; — ezek nagyjában véve
a jól rendezett vásárnak tényezői, ezek nyerik meg úgy az ela-
dó mint a vásárló közönséget; — de bátran mondhatjuk, hogy
ezek közül nálunk nem hogy többet, de alig egyet is nehéz
találni. —

A további kérdések a ma már minden téren járványsze-
rűen terjedő hamisítások elleni küzdelemre vonatkoznak. Ugya-
nis: „Lehet-e törvényhozási intézkedések ut-
ján a már csapássá vált arankás heremag
forgalmát lehetetlenné tenni és milyenek-
kel?“ Hogy lehet, — arra megfelelnek Németország azon tar-
tományai, hol e részben szigorú törvények szabályozzák a for-
galmat; ezeket kell tehát, — nem lefordítani, hanem viszonya-
inkhoz alkalmazni és a csalásnak eleje lesz véve. Ha például
pénzzel meg nem váltható fogságbüntetés lesz kimondva, bizony
kétszer is meg fogják gondolni a magkereskedők, vagy magot

árusító termelők mielőtt arankás heremagot bocsátának utnak. De itt meg arra is kedvező alkalom nyílnék, hogy az egész magarülási üzlet a törvényes ellenörzés korlátozása alá helyezettessék, mert más terményeknél is vigan folyik a család.

„A faggyu ból készült margarinnak tehénvajként eladása káros-e a magyar tehénvajérdekeinek? szükséges-e azt törvényhozásilag eltiltani s mily elvek szemeltartásával?“ Ezen új ellenség: a művaj, máris roppant hódításokat visz véghez és a manap legnyereségesebb üzletágak egyikét: a tejgazdaságot támadja meg! Eltekintve Auszriától és Németországtól, kivált Észak-Amerika állítja azt elő óriási mértékben és miután az egyesült államok kormánya már törvényhozásilag védekezett, attól lehet tartani, hogy e cikkben tömeges kivitel lesz, melyet ott természetesen még kedvezményezni fognak. Tehát gyors intézkedésre van nálunk is szükség, nehogy úgy járjunk, mint az amerikai zsirral!

Egy inkább lokális kérdés is merült fel a Balatonvidék tapasztalatain alapulva, t. i. hogy a szalmának ipari célokból való külföldre szállítása, mint gazdaságilag káros korlátoztassék“. Ezen indítványhoz sok szó fér és midőn napirendre lett tűzve, valószínűleg inkább az érdekes eszmecsere csábított, mint az alig várható pozitív eredmény.

Szintén megérdemli a vitatást azon thema, hogy a lehetőségig „a megadóztatás elöl elbuvó tőke megadóztatásairól történjék intézkedés“, a mi elég jogos, de nem egy könnyen teljesíthető kíváncsolom, mert például a szelvényadó utólagos emelése vagy kiterjesztése magát az állam hitelét támadja meg; e hitelt pedig ma még kevésbé nélkülözhetjük, mint valaha. Evvel kapcsolatosan „Az adó-kivetés és kezelés egyszerűsítésének és ellenörzésének reformja“ is a napirendre felvétellett azon reményben, hogy sikerülni fog e rendkívül nehéz kérdésre alkalmas szakelőadót megnyerni. Nem tehetjük, hogy az emelt főbb kifogásokat legalább vázlatosan meg ne említsük: Az adó-fizetési határidők nem alkalmazkodnak a gazdai termények igényeihez. A közadó kivetésének ellenörzésében legalább az a reform kellene, hogy a fizetési meghagyáson ott legyen, hogy mi címre kell azt teljesíteni és hogy felvilágosítást ki és hol ad. A pénzügyi kezelésben azon technikai szabályt mellőzni kellene, hogy a pénzügyi közeg, ha az állam kárára tévedést követ el, büntetve és ha az adóköteles rovására követi el, jutalmazva lesz. A kereseti adó-kivetés oda módosítandó, hogy az azon községben történjék, a hol az adóköteles lakik, mi által eleje lenne véve a visszaéléseknek. A községi pótdadó kivetésénél nemcsak a földadó, de a kereseti adók is vétessenek számításba, a jövedelmi pótdadók fizetésénél a jelzálog-adósok ne sujtassanak a községi jegyök szándékos mulasztása miatt.

Mind-meg annyi jogos kérés, vagy terhes vád, melynek igazságát épen gazdáinknak bővebben magyarázni csakugyan felesleges munka lenne! —

Ime a szövetségbe lépett gazdasági egyletek jövő évi nagy gyűlésének programja, mely elég változatosan a mező-

gazdasági érdekeknek egészére, vagy annak egyes ágaira terjed ki. E tanácskozó testületnek természetesen nincsen exekutívája, de ha a közvélemény pártfogó hangulatát felkelti és a kormány köteleességszerű támogatását megnyeri; — akkor a szóból tettek válnak! — (Kolozsvár.) **Gamauf Vilmos.**

A bor és a seprő.

Sok oly szokás van elterjedve még most is gazdaközönségünknel, melyeket a gazdasági tudományok jelen állása szerint teljesen rosznak, elvetendőnek kell tartani és a szakértők annak is tartanak. Egy ilyen rosz szokás, hogy azonnal ujjal mutassak rá, a boroknak sok ideig a seprőn tartása. A gr. Zichy Ferencz ur ő méltósága pinczéjében egy alkalommal úgy december tájban, véletlenségből megkóstoltam a seprő préselésből nyert bort, de nagyon ijedt arcot csinálhattam, mert a pinczemeszter hangos kacajra fakadt; ha a seprő aránylag rövid idő alatt a vele közvetlenül érintkező bort, oly különösen kellemetlen ízűvé tudja tenni, mennyit ronthat a boron, ha vele hosszabb ideig érintkezik. A mustot és a bort ha összehasonlítjuk, lényeges különbséget találunk a kettő között: míg a must édes, erősen zavaros, addig a bor savanyu és tisztultabb, vagy egészen tiszta. A mustnak ezen nagymérvű zavarosságát azon körülmény okozza, hogy sok finoman elosztódott törköly és a szőlő húsából is sok rész uszkál benne; ezeken kívül élesztő gombák igen nagy számban, melyek a szőlő héjával, vagy héjáról kerültek belé és durvább anyagok, mint szőlőmag, héj, kocsány. A must tudvalevőleg állás közben, a helyiség hőfokához képest előbb vagy utóbb, forrásba erjedésbe jön. Ez erjedést az élesztő gombák okozzák, felbontván a mustban levő cukrot borszeszre és szénsavra; ha az erjedés végbe ment, a bor megeseenedik s a durvább anyagok és elhalt élesztő sejtek leülepednek, minek következtében a bor megtisztult és lehuzhatóvá válik. A bort ezután a seprőn tartani nem tanácsos, mert ez rothadásra hajlandó anyagokból áll, melyeket a tulajdonképeni rothadástól, csakis a levegő hiánya és némileg az erjedés által fejlődött szesz, védelmeznék. Lassu bomlását azonban e védő okok sem akadályozhatják meg s a borba, ha az a seprőn sokáig áll, különböző bomlási termékek jutnak, mely ezek következtében rendkívül kellemetlen seprő ízt vesz fel és ha levegővel érintkezik, sok esetben barna törést kap. Ezen iz, mely a seprő pálinkáknál nagyobb mértékben észrevehető s a megszokás folytán sokaknak még kellemes is, a bornál lényeges hiba.

A vörös bornál a seprőn való hosszabb állás még a fentebb elmondott körülményen kívül egy igen nagy bajnak: az elszíntelenedésének lehet okozója; azért a vörös bort, mihelyt a fejt őrözött törköly leülepedett, azonnal huzzuk le, mert itt már a rövidebb ideig való érintkezés is nagy értékcsökkenést vonhat maga után; — ha azután a bor nagyjából megtisztult, a seprőről is lehuzandó. Az első fejtést célszerű nyíltan, fertályosba is eszközölni; lehet ugyan géppel is, de úgy hogy a bor levegővel szabadon érintkezhesse.

Egy korty új bort véve szánkba, nyelvünk hegyével csipős ízt érzünk, mely hasonlít a szódavíz csipősségéhez, mely ízt a szénsav okozza; a nyílt fejtést által a szénsavnak, melylyel bo-

runk az erjedés után telve van, jó része ellillan; azonkívül némely anyagok a levegővel érintkezve, oldhatlanná válnak s a lehuzás után leülepednek; az utóbb említett körülmény idézi elő a boroknak sokszor lehuzás után való megzavarodását. Utóerjedés esetében, mit a hallható pezsgésről megtudhatunk, ha a seprő felszinen volna, a lehuzással várunk kell; de ha a seprő fent nincsen, czélszerűbb a fejtést végrehajtani, mert nyílt fejtés által a bort levegővel látjuk el, a szénsavat kiküszöböljük, mi által az utóerjedés kedvező hőfok mellett tovább folyik s így borunk az erjedése hamarabb tul esik.

Azok a gazdák tehát, kik még le nem huzzák boraikat, igyekezzenek vele szaporán, mert hova tovább boraik a seprőn tartva már csak romolhatnak. —

Fényes Károly.

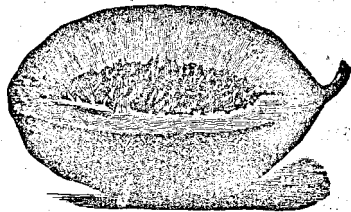
Kiviteli dinnyék.

Az országos gazd. egyesület kertészeti szakosztálya nemcsak kijelelte azon dinnyefajokat, melyeket kiviteli termelésre ajánl, hanem azoknak magvait is megbízható minőségben kiosztatja.

Felesleges fejtegetni, mily üdvös a kereskedelemre nézve a termény egyöntetű minősége és a szakosztályt is ez vezérelte, mi által fején találta a szeget es ha a termelők közreműködnek a kereskedővel, a legjobb sikert remélhetjük.

A négy faj czukor- és két faj görögdinnye nemcsak exportra jó, de jók azok belföldi fogyasztásra is, fejlesszük tehát, mert nemcsak azokat fogja minőségök érdekelni, kik kiviteltre szándékoznak dinnyét termelni, hanem azokat is, kik saját asztalukon jó dinnyét óhajtanak látni. Leírjuk őket tehát és be is mutatjuk közülök néhányának ábráját.

1. Amerikai Ananász
(lásd 1-ső ábrát) finoman reczézett hosszudag faj, hús zöld; mint az ábra mutatja igen vastag, utánérésére véleményem szerint többet számítsunk, mint bármely más fajnál, mivelhogy érett

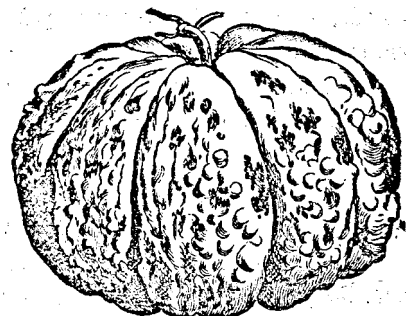

1. ábra.

állapotban leszedve, kissé gyorsan puhul. — Nem igen nagyra nő és ha sulya egyfelől nem is nyújt igen nagy jövedelmet, másfelől a szállítvány minőségét rendkívüli módon emeli, azontul rendes körülmények közt bőven terem, szaporasága kártalanít bennünket a kisebbségéért. Magvát egyenesen Amerikából szereztem be az egyesület elnökének megbízása folytán; de kaptam Francziából a vörös húsú amerikai ananász fajnak magvából is, ebből nagyon ajánlatos lesz összehasonlító kísérletet tenni.

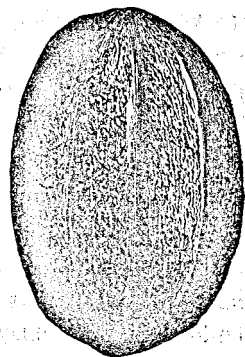
2. Turkesztán. E fajt mindenki ismeri: ize finom, a szállítást nagyon jól kiállja, nagysága alfaj, éghajlat, időjárás és kezelés folytán nagyon különböző. A kiosztandó mag mind Hajós József szakosztályi elnök tenyésztménye, van pedig rózsza-óriás és muskotály turkesztán rendelkezésünkre.

3. Párisi Cantaloupe. (1. 2-ik ábrát) Ez egy kitünő dinnye. Vörös hús a legfinomabb csemege. Bibircses kemény héja a szállítás viszontagságai ellen igen jól védi, külalakja és színe gyönyörű, a finom dinnyének prototypje. Kereskedelmi tapasztalataimnál fogva még azt is megjegyezhetem, hogy belföldi fogyasztásra is könnyen értékesíthető, mert a fővárosi előkelőbb szállodások és vendéglősök ezen gerezdes dinnyét igen szívesen veszik. Kiosztandó magva részint Hajós József tenyésztménye, részint egyenest Párisból lön beszerezve.

2. ábra.

4. Bay view (lásd 3-ik ábrát). Amerikai faj, mely izre nézve kiállja valamennyi Cantalouppal a versenyt. A Bay view egyébiránt szintén Cantaloupe. Ha jó ideje jár 6—8, sőt 10 kilónyira is megnövekedik, azonfelül oly szapora, hogy Amerikában egy-egy holdon 8—10,000 darab is már megtermett. A szállítást jobban kiállja, mint minden eddig ismert faj. Magvából Hajóstól is sikerült kapnunk, de Amerikából is hozattunk.

3. ábra.

5. Görögdinnye Marsovszky-féle sötétzöld héju vörös, igen zamatos és lédu, rendkívül nagyra megnövekedik, a mult nyáron 25—30 kilós példányok is voltak üzletben.

6. Hajós József görögdinnyeje világos zöld héju, igen nagy. El van ismervé, hogy a legjelesebb görögdinnyék egyike, de igen sokan határozottan azt állítják, hogy valamennyi görögdinnyék legjelesebbike. Húsá vérvörös, igen édes, zamatos és tömörsége mellett szétolvadó. Kiváló tulajdonságai közt nem a logutolsó, hogy korán megéri.

Budapest.

Spiegel S.*)

A gyümölcsfák rákja.

A gyümölcsfák rákja vagy fenésedése igen veszélyes betegség, mely az általa megtámadott fának nem ritkán teljes tönkremenését okozza. Leginkább alma vagy körtefát szemel ki áldozatul és leküzdése annál bajosabb, mert természetéről és keletkezési okáról aránylag nagyon keveset tudunk. Korábban azon nézetet vallották, hogy az átkos betegség a kedvezőtlen talajviszonyokban rejlik, de be van bizonyítva, hogy a rák oly fáknál is előfordul, melyeknek talajviszonyaik a lehető legkedvezőbbek. Ha mindamellert a rosz talajban levő fa többet szen-

*) A fent ismertetett export dinnyefajok magvainak az orsz. gazd. egyesület kertészeti szakosztályának pecsétjével ellátott csomagokban való eladásával, a Spiegel S. ur üzlete (Andrássy-ut 16.) van megbízva. Bővebb felvilágosítást ad Spiegel ur képes árjegyzéke, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld meg. Szerk.

ved, mint a jobb földben álló; ennek oka tán abban volna keresendő, hogy az elől nevezett helyen a hajtás tél előtt meg nem érik; a mennyiben tény, hogy a rák többnyire éretlen hajtásokon és sebeken, melyek a fagy behatása alatt állanak, szokott mutatkozni. Ha tavasszal nagyon is jókor, például január, februárban metszünk, akkor a metszési sebek igen könnyen rákot kapnak; ugyanezen eset áll a hó vagy szél által lekonyított ágaknál, vagy kérgükön sérülést szenvedett fáknál.

Mindezeknél fogva sürgősen szükséges és pedig főleg télen, hogy az efféle sebeket gyorsan és lehetőleg tisztán kivágjuk, mire egy agyagból, marhaganéjból, vastag terpentín, gyapju vagy tehénszörből készült kenőccsel a sebet jó vastagon bekenjük. A rákosodott ág minél előbb és a fenésedési helynél valamivel lejjebb tisztán és simára levágandó. A meddig azonban a kárhely még kicsi, csakis ezt magát kell kivágni, a nélkül, hogy az egész ágat kénytelenek volnánk eltávolítani.

Miután akárhányszor igen bajos lesz a betegséget sikeresen kiirtani; a legjobb, leghelyesebb szert kell ellene alkalmazni. A gyümölcsfáknak ugyanis sohasem szabad friss trágyát adni s arra kell törekedni, hogy a fa gyökerei feltétel terjedjenek; mit úgy érhetünk el, ha a talajt lazán és tisztán tartjuk és bőséges korhadtt trágyát, márgát és porrá tört faszenet alkalmazunk. Továbbá, mihelyest az altalaj csak kissé nedves, alagsóvezetésnek van helye; valamint nem szabad igen mélyre ültetni; hanem csak annyira, hogy a fa jó szilárdan álljon. Némely esetben, például nyirkos homoktalajban, legjobb a fákát felületesen ültetni, azaz a talajt a fa körül felhalmozzuk, miáltal a gyökereknek oldalvásti terjedését célozzuk. Ha a fák eredetileg tulságosan mélyen lettek ültetve, akkor — ha a 10—12 éves kort meg nem haladták — még kiáshatók és e módon újból ültethetők; egyidejűleg azonban földjüket is úgy a gyökerek felett, mint azok alatt komposzt, korhadtt trágya, márga és faszén alkalmazásával javítanunk kell. E munkánál, melynek legcélszerűbb végzése az ősz elejére esik, nagyon gondosan kell eljárunk, úgy hogy az egész gyökérzetet sértetlenül megkaphassuk; miért is a felásásnak a törzstől meglehetősen távol-ságban kell történnie.

Megjegyezzük még, hogy legajánlatosabb a beteg fát, ha még nagyon fiatal, kiásni és ellökni. Hasonlóképen semmiféle eljárás és kezelés nem használ, ha a rák netalán éppen a nemesítés helyén ütött tanyát. —

A husnak gyors füstölése.

Most, midőn a disznóölés javában folyik, tán nem lesz érdektelen két oly — füst nélküli — füstölési, illetőleg konzerválási eljárást ismertetni, mellyel osztrák szomszédaink igen nagyra vannak. A mi az első eljárást illeti, a füstölendő szalonna, kolbász, sonka stb minden 60 kilójára $\frac{1}{2}$ kilo, fatüzelemből származó fény-kormot veszünk, mely a kémény legalsó részén rakodott le, mely kormot 3 liter vízben addig főzünk, míg az egész mennyiség felenyire bepárolva lett, ezt megelőzőleg két marék konyhasót adván hozzá. Az így készült folyadékba berakjuk a kolbászt $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ órára, a szalonnát vastagsága szerint 6—8 órára és a sonkát 1—2 órára. A berakás a

leülés után néhány napra történik, mialatt a húsféle szárítás végett hűvös, szellős, száraz helyen felaggatva volt. Az ekként füstölt vagyis konzervált hús ize sokkal kellemetesebb, mint a közönséges módon füstölté.

A másik eljárás abban áll, hogy a besózott húst kisebb darabokra vágva, száraz helyen felaggatjuk és 4—8 napon át naponta egyszer faeczetel bekenjük. Nagyobb daraboknak 3—4 hét és naponta kétszeri bekenés kell. A sonkát akként kell felaggatni, hogy szélesebb vége mindig felfelé álljon.

A leirt módozatok elég egyszerűek és gyorsak, már most az a kérdés: jó ízű és tartós lesz-e az így kezelt hús és szalonna? —

Fonák időjárás.

Nem tehetem, hogy néhány sorban ne tudósítsam a lap olvasó közönségét már csak emlékezetül fentartás végett is azon rendkívüli időjárásról, mely ezen vidéken s általán egész Maros-tordamegyében uralkodik már hónapok óta.

November hó 26-án kezdve 8—9 napig volt reggelként egy kis fagy, a hideg azonban 5 R^o-nál többre nem ment, azután folyton lágy, néha esős és gyakran egészen meleg idő járt és jár maig, mintha csak egy hosszú april hónap lenne 10—12 hét óta. November végén egy reggel 2 cmnyi havacska lepelt meg, mely azonban az első 24 óra alatt nyomtalanul eltűnt s azóta többé hópehelyt sem igen láttunk.

A juhok mindenfelé mai napig kijárnak a mezőre s így a szénatermelők azon reménye, hogy a tavaszon magas árakat érnek el, fölötte megcsappant.

A vetések ott, hol sajátságos fekete rovarok el nem pusztították, oly szépen zöldelnek, mintha csak tavasz lenne.

A fák rügyeznek: s főleg a fűzfélék ágai oly zöldek, mint levelezés előtt; az úgynevezett piczus fa pedig bojtjait még karácson előtt kihajtotta.

December 19-én délnyugotnak fekvő kertben illatos ki nyílt ibolyák találtattak.

A havasokon semmi hó nincs, a facsusztatásra, leszállításra ez idő szerint gondolni sem lehet.

A gyakori kis esők és a szél hiánya a vidéki utakat rendkívül összerontották.

A nép ezre fél a Maros mellett, hogy mi lesz a tavaszi tutajozással, a mely által félévi keresményük, élelmük van függőben.

Csak bámulva olvassuk az alföldi, budapesti havazásokat, hótorlodásokat, melyek csaknem képtelenségeknek tűnnek fel előttünk.

Hasonló időjárásra a legvénebb emberek sem emlékeznek. Tegnap este óta erősebb szelek indultak, de ezek is inkább délről és keletről kavarognak.

A gazdaközönség aggódná néz a beállott új évvel szemben.

A maros-tordamegyei gazdasági egyesület közgyűlése január 17-én fog megtartani; melyről tudósítást fog küldeni Maros-Vásárhelyt, 1887 január 10-én.

Vidéki.

Pályázati felhívás.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet tanári kara 1879-ik év november hó 6-án tartott ülésében elhatározta, hogy a tanintézet megnyitásának tizedik évfordulója (1879. november 15.) alkalmából évenként 50 frtot, azaz ötven o. é. forintot tűz ki a tanintézeti hallgatók szakszerű munkásságának jutalmazására oly módon, hogy ezen ötven forint minden második évben, tehát 100 frt azaz száz forintnyi összegben pályadíjjal adassék ki a tanári kar által kitűzendő pályakérdés legjobb megfejtőjének.

Ezen pályadíjra jelenleg kitézetnek a következő tételek:

I-ső tétel:

„Adassék teljes tervezet egy erdélyrészi közép birtok (300–400 hold) okszerű berendezése és helyes kezeléséhez“. (Tájékoztatásul: Pályázó vagy egy képzeleti, vagy valamely létező birtokot vehet fel alapul. Leírván a birtok általános képét s annak nemzetgazdasági helyzetét, a főntebbiekre alapítsa a gazdaság berendezésének tervét, a növénytermelési és állattenyésztési ágak berendezését. Mutassa ki a művelési ágak arányát és a követendő vetésforgást. Tegyen kimerítő számítást a szükséges kézi és igás erő és a trágyaszükséglet felett. Állítsa fel a tőkék helyes arányát az épületekben és az üzleti tőkék csoportjában. Az állattenyésztési ág berendezésénél mutassa ki az állatfajok és fajták célját, tartandó vagy tartható létszámukat és szükségleteiket. Tehet térképi vázlatot is a birtok fekvéséről s az udvar s épületek elhelyezéséről. Tegyen alapos nyers- és majd tisztajövedelmi előirányzatot, melyet szembe állítván az országosan uralgó pénzügyi helyzettel, mutassa ki a birtok tőkeértékét.)

Jutalma 200 frt.

II-ik tétel:

„Melyek azon takarmánynövények, a melyeknek termesztése legnagyobb fontosságú hazarészünkben?“ Irassék le részletesen azok célirányos művelése tekintettel a különböző talajnemekre, vetésforgókra, a növény tápigényére, vetés, magtermelés és a szénakészítés különböző módjaira. —

Jutalma 100 frt.

Pályázati feltételek:

1) Ezen pályadíjra csak azok versenyezhetnek, a kik végbizonyítványukat a kolozs-monostori m. gazdasági tanintézettől nyerték.

2) A pályadolgozatok beadásának határideje 1888-ik év martius hó 31-ike.

3) Egy pályamunka 3 nyomott ivnél (6–8 tömötten írott iv) kevesebb nem lehet.

4) A pályadolgozatok negyedrében tisztán, szélhagyással (margó) más által írva, lapszámozva, lehetőleg kötve vagy fűzve s jeligével ellátva nyújtandók be. A szerző nevét, állását, lakhelyét és utolsó postáját tartalmazó pecsételt levélben ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű czimlapján olvasható.

5) A dolgozathoz használt források és segédeszközök pontosan megjelölendők.

6) A pályaművek a tanintézet igazgatóságához küldendők be.

7) A jutalom a viszonylag legjobb munkának csak azon esetben adatik ki, ha az magában véve is díjra méltónak találhatók.

8) A pályázat eredménye a tanév bezárási ünnepélyén hirdettetik ki s ezután a lapok útján is közzététeik.

9) A társas dolgozatok megengedtetnek.

10) A pályamű szerző tulajdona marad, ki annak kinyomatása felől szabadon rendelkezhetik. Ha azonban művének kiadása alkalmával a jutalmaztatásra hivatkozik, köteles a bírálatot egész terjedelmében a munkához kinyomatni.

11) A pályadíjra nem érdemes munkák visszavételéről szerzőik gondoskodnak.

A tanintézeti tanári kar 1886 december 8-iki üléséből.

A déési kiállítás szervezése.

A szolnok-dokoka-megyei gazd. egyesület által 1887 októberben Déesen rendezendő kiállítás százask bizottsága december 28-án tartá meg Báró Bánffy Dezső elnökle alatt ülést, melyen a gazdasági egyesület titkára felolvasta a gazdasági egyesület által kiküldött u. n. százask bizottság névsorát, mire a kiállítás rendező bizottsága megalakultnak nyilvánított. Olvastattott továbbá a gazd. egyesület által megküldött kiállítási tervezet szabályzata, mely közhelyeslés mellett egész terjedelmében egyhangulag elfogadtattott, mire elnök kéri a bizottságot, miszerint saját kebeléből végrehajtó bizottságot küldjön ki, mely egyrészt hivatva lesz a kiállítás ügyeiben állandóan intézkedni és az ott tartandó erdélyi gazdák VII. vándorgyűlésének helyi intéző bizottsága teendőit is ellátni. Elnök javaslatára megválasztattak: kiállítási alelnököknek br. Bornemisza Károly és Svájtzer Sándor; kiállítási titkárnak Szemmary József; kiállítási pénztárnokul Boros Ödön. Fentnevezettekén kívül a következő urak választattak meg a végrehajtó bizottságba: Gr. Kornis Viktor, Bovánkovits Gyula, Voith Gergely, Péterffi Zsigmond, Hatfaludi József, Muntján Ágoston. Minek következtében a végrehajtó bizottság 11 tagból álland. Ezekután a terménykiállítás elnökévé Voith Gergely; az állatkiállítás elnökévé gr. Kornis Viktor; az iparkiallítás elnökévé Bovánkovits Gyula urak választattak meg egyhangulag. Elnök előterjesztésére választott továbbá: sorsolási, ünnepélyességet rendező és elszállásolási bizottság, nemkülönbén egy műszaki tanács, illetőleg bizottság. —

Személyi hírek.

Halálozás. Királyhalmi ifjabb Petki Ferencz, az erdélyi gazdasági egyesület évdíjas tagja, munkás életének 41 ik évében január hó 5-én rövid szenvedés után elhunyt. A holdogult egyike volt Nagy-Küküllőmegye legértelmesebb gazdáinak és kivált a komlótermelés terén tünt ki, miről az „Erdélyi Gazda“ mult évi 10-ik számában megjelent kiválóan praktikus czikke is tanúságot tesz; e mellett mint a kolozsvári tenyészállatkiállítások szorgalmas látogatója szép marháival is számos díjat nyert. Béke a férfi kora delén kisenvedettnek hamvaira! —

Kinevezés. A közlekedésügy új minisztere: Baross Gábor méltányolván az erdélyi gazdasági egyesület által még hivatali elődéhez intézett felterjesztést, (mely „Közgazdasági érdekeink védelme“ cím alatt az „Erdélyi Gazda“ múlt évi 23-ik számában volt egész terjedelmében olvasható) Sigmund Dezső országos képviselőt, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnökét és egyesületünknek buzgó előharcosát a folyó 1887. év tartamára az országos tarifa bizottság tagjává nevezte ki. Örvendünk, hogy érveink egyszerű logikája a miniszter urat álláspontunk helyességéről meggyőzte és a szerencsés választáshoz neki és nekünk öszintén gratulálunk.

„Házi szárnyasaink“

cím alatt új közlőny jelent meg Parthay Géza szerkesztésében, mely — mint maga mondja — „a baromfi, galamb és madártenyésztést és mellékesen minden hasznos gazdasági mellékfoglalkozást felkaroló illusztrált szaklap“ kíván lenni. Az első szám élénken és változatosan van összeállítva és mi részünkről az oly speciális szakirodalmi viszonyokhoz csak gratulálhatunk, melyek a tizedik évébe lépő „Gallus“ baromfi-tenyésztési lap mellett már egy második szakközlőny szükségét mutatják! A „Házi szárnyasaink“ minden hó. 10-én és 25-én jelenik meg egy állandó melléklettel, mely felváltva a méhészet, selymészet és nyulászat; majd ismét a gyümölcsészet, szőlészet, borászat és kertészettel foglalkozik. A lap előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt, mely a kiadóhivatalhoz: Budapest, II, Donáti utca, 12 szám, küldendő. —

Gyümölcsstermelésünk felvirágzása.

A gyümölcsstermelés hazánkban igen jövedelmező üzletnek mutatkozik; u. i. mint a közelebbi statisztikai adatokból kitűnik, gyümölcskivitelünk 1882-ben 5,019,114 frtnyi, 1883-ban 8,240,917 frtnyi, 1884-ben pedig főzelek és növényekkel együtt 10,906,561 frtnyi többletet mutatott a bevétel felett, ezen és más okokból az országos gazdasági egyesület kiterjedtebb körű gyümölcsészeti szakosztályt szándékszik saját kebelében életbe léptetni, hogy a czélszerűbb termelési és gyümölcs-értékesítési módok népszerűbbé tétessenek, mely célból felhívja a szakértőket a szakosztályba való belépésre. Aláírásukkal az illetők 3 évre kötelezettséget vállalnak 4 frt évi díj befizetésére, vagy pedig 50 frt lefizetése után alapító tagokká lehetnek; ennek fejében választói és választhatósági jog, a Gyümölcsészeti füzeteknek egy frttal olcsóbb megrendelhetése, a szakosztály kiadványainak ingyen élvezete s kiállításainak ingyen látogatása van összekötve.

A szakosztály feladatául tüzi ki: a gyümölcsstermelés szakszerű üzése iránti kedv fokozását szakközlőny fenntartása, kiállítások rendezése, pálya kérdések kitűzése, egy országos gyümölcsészeti statistika létesítése által stb; továbbá elérni igyekezik a gyümölcsfajtáknak helyes elnevezését s az értékes fajtáknak helyszerűsítését; valamint a gyümölcsnek forgalomba hozatalát és értékesítésének megkönnyítését. Ezen utóbbi célból az országos gazdasági egyesület budapesti köztelkén csemege-gyümölcs elárúsító csarnokot tart fenn. Feladata e csarnoknak: a

gyümölcsészeti értekezlet által csemege fajtáknak elfogadott gyümölcsnek értékesítése üde állapotban. A beküldő vagy maga határozza meg az árakat, vagy nyilatkozik, hogy azok megszállását a csarnokra bizza-e? Az elárúsítási ár 5%-ja kezelési költségek fejében a csarnok javára esik.

A szakosztály külön igazgatóság alatt áll, melynek buzgó működésétől a legjobbat reméljük. —

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1887. január 13-án.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Reich Albert, Dr. Nagy Mór, Sárosy Pál, Szentgyörgyi Lajos, Dr. Berde Áron, Bodor Antal, K. Biasini Domokos, Dr. Szentkirályi Ákos és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

232. A november 29-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére: Dr. Berde Áron, Sárosy Pál és Bodor Antal tagtársak kérték fel.

233. E titkár jelentése az 1886-ik évi ügyforgalomról, mely szerint összesen 2545 szám lett elintézve — tudomásul szolgál.

234, 235. Fényes Károly folyamodása és nyilatkozata a titkársági állás elnyerése érdekében — az elnökség az időközben megürült állomást Fényes Károllyal betöltvén, igazgató választmány ezen intézkedést jóváhagyja.

236. E. titkár jelenti, hogy 4 tagnak évdíjas kötelezettsége 1886 végével lejárván, az elnökség az illetőket a szives megújításra felkérte — helyeslő tudomásul szolgál.

237. Evvel kapcsolatban Tóth Zsigmond tagtárs évdíjas kötelezvényét további 6 évre megújítja — örömmel fogadtatván, kötelezvénye a pénztárhoz tétetik át.

238, 239. E. titkár jelenti, hogy magyar-frátai lakos Szilágyi György és királyhalmi lakos ifj. Petki Ferencz évdíjas tagtársak elhunytak — sajnós tudomásul szolgálván, e. pénztárnok ur értesítendő lesz.

240. E. titkár az 1887-re előfizetendő lapok névsorát terjeszti be — a múlt évi hasonló megállapodáshoz képest elfogadtatott, a „Veterinárius“ hozzáadásával. Egyszersmint a lapban tudomásukra hozandó a t. tagtársaknak, hogy a lapok az irodai helyiségben a hivatalos órák alatt olvashatók és azonkívül haza is vihetők.

241. Gáman nyomda számlája különféle nyomtatványokról 95 frt értékben; —

242. Ugyanannak számlája az „Erdélyi gazda“ 4/IV-i nyomtatásáért 111 frt 45 kr értékben; — végre

243. Ugyanannak számlája az „Erdélyi gazda“ egész évi expedíciójáért 145 frt 80 kr értékben — mind a három számla rendben találtatván, utalványoztatni fog.

244. Közlekedési ministerium 58 eln. sz. a. méltányolván egyesületünknek ebbeli felterjesztését, Sigmund Dezső egyleti tagot, országgyűlési képviselőt és a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnökét az országos tarifa bizottság tagjává nevezte ki — örvendetes tudomásul szolgál.

245. Ministerium 60982 sz. a. az állami bikavásárlásokra vonatkozó átiratát küldi — lapban kivonatossan közölve lett.

246. Ministerium 68536 sz. a. a gépközlekedők tanfolyamáról értesít — tudomásul szolgál.

247. Magkereskedők beadványa a ministerium által a maghamisítás ügyében kiadott rendelet ellen — tudomásul szolgál.

248, 249. Ministerium 65809 sz. a. az amerikai szőlővesszők eladására nézve tett intézkedéseket tudatja.

250. Ministerium 70958 sz. mellett egyletünk 1886-ik évi működésére vonatkozó kérdő ívet küld — a szokásos kitöltésre a titkári hivatal utasítva lett.

251. Kolozsvár tanácsa 6521 sz. a. a borjuk nagymérvű leszurása ellen alkotandó szabályrendeletre nézve egyletünk véleményét kéri — miután e nagyfontosságú kérdést lokális szabályrendelettel megoldani nem lehet és ez Kolozsvárt csak a fogyasztóknak lenne kárára, a nélkül, hogy a termelőknak használna; igazgató választmány ily szabályrendelet megalkotását nem ajánlja.

252. Kolozsvári üzletvezetőség 17069/III sz. a. tudatja, hogy a szállításra feladott facsemeték kiméletes kezelése iránt állomásait utasította — a szives előzékenység köszönettel fogadtatik.

253. Városi adóhivatal az egyleti fizetési személyzet bejelentését kívánja — titkári hivatal a bejelentésre utasítva lett.

254, 255. Nagy-enyedi vinczellér-képezde Szepesi József és Szabó Vincze ösztöndijaikat utalványozni kéri — az ösztöndíjak az 1886/7-iki tanév első és második negyedére utalványoztatni fognak.

256. Maros-tordamegyei gazd. egylet 2 frt 13 kr kiállítási szállítási költségek megtérítését kéri — miután a budapesti kiállításnak egyletünkre nézve igen nagy áldozattal járó költségei már véglegesen elszámolva vannak, a t. egylet kérése nem teljesíthető.

257. Erdélyi szász gazd. egylet 102 sz. a. tudatja, hogy a m. é. június 29-én tartott közgazdasági értekezlet határozatait tárgyalta, azokhoz hozzájárult és kivált egy a birtokrendezési eljárás ügyében tartandó enqueteen teljes készséggel venne részt — örvendetes tudomásul szolgálván, a n. t. társaságnak szives kószsége annak idején igénybe vétetni fog.

258. Aradmegyei gazd. egylet az ottani hitelszövetkezet elönmunkálatait küldi meg — köszönettel fogadtatván, tanulmányozás és szives véleményezés végett Dr. Berde Áron tagtársához tétetik át.

259. Szathmármegyei gazd. egylet tudatja, hogy az I. m. ált. bizt. társaság jégszövetkezetét csak jelentékeny módosításokkal pártolhatná — tudomásul szolgál.

260. Ungmegyei gazd. egylet tudatja, hogy kebelében bizományi üzletet állit fel; — tudomásul szolgál.

261. Temesmegyei gazd. egylet átirata és szemlejegyzőkönyve a Mokry féle kapáló ekéről — a beszerzésre és alkalmas időben való megkísérlésre a k.-monostori gazd. tanintézet fog felkérteni.

262. Kisbéri ménésigazgatóság 20 métermázsa tavaszi borsót óhajt venni — az érdekel^t termelőkkel közöltetni fog.

263. Fogarasi ménésbirtok igazgatósága tudatja, hogy 10 drb hágóképes bivalbika a sárkányi majorban eladó — tudomásul szolgál.

264. Grubicy Geyza intézkedést kér a Szeremley tyuk hiteles fajtaleírásának elkészítésére; kapcsolatosan

265. Gróf Halley Ferencz ezen ügyben előlegesen nyilatkozik — a fajtaleírás ügyében igazgató választmány a nevesebb tenyésztőket fel fogja kérni.

266. Frommer A. Herrman magkereskedő készletét ajánlja — tudomásul szolgál.

Hitélesítik :
Dr. Berde Áron,
Sárosy Pál,
Bodor Antal.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos
egyleti titkár.

Értesítés.

Tisztelt tagtársainknak ezennel tudomásukra hozzuk, hogy az erdélyi gazdasági egylet által előfízett szaklapok a titkári irodában a hivatalos órák alatt — hétköznapokon 8—1 óráig, vasár- és ünnepnapokon 9—12 óráig — rendelkezésükre állanak, mely lapok kívánatra és rövid időre ki is kölcsönöztetnek.

Kolozsvárt, 1887. január 13-án.

Az igazgató választmány.

Közgazdaság.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban. Ezen társaságnak az 1886. év június hó 30-án letelt 38-ik üléstevéről szóló jelentése, mely az 1886. december 20-án megtartott rendes közgyűlésen a részvényeseknek bemutatott, már megjelent. Ez évi jelentés főbb körvonalaiiban a következő adatokat szolgáltatja. A lefolyt év eredménye kiválóan kedvező. Ez év folyama alatt 6594 biztosítási ajánlat több mint 61.584,975. — frank értékben lett a társaságnál benyújtva, melyből 5889 ajánlat több mint 52.823,975 frank értékben fogadtatott el, melyekért a megfelelő számú kötvények tényleg ki is állítottak. A visszhozításokért fizetett összeg levonása után a díbevételek frk 14.562,065·10 Cts-ra rugott, mely összegben a frk 1.898,995·10 Cts tevő első évi díjak bennfoglaltatnak. A kamatszámle mérlege frk 3.996,136·05 Cts tett, és a díbevételekhez csatolva, a társaság évi jövedelmét frk 18.558,201·15 Cts-ra emelte. Az év folyamán a társaság által életbiztosítási kötvények után kifizetésre utalványozott összegek frk 7.478,425. — rugtak. A kihazasítási- és vegyes biztosítási szerződésekből eredő már esedékes követelések, frk 2.369,470·43 Cts-ot tettek. Kötvények visszavásárlásáért frt 996,826·98 Cts. lett kiadva. A szerződések pontos betartását garantáló biztosítási tőke frk 3.491,157·19 Cts-al emelkedett. — Az üzlet-év végén a társaság cselekvő vagyona frk 94.408,165·62. Tőkeelhelyezés: frk 2.083,296·67 a brit. kormány értékeiben, frk 1.220,697·92 az indiai és gyarmat kormány értékeiben, frk 15.052,543·02 idegen állami értékekben frk 3.765,076·98 garantált és elsőbbségi vasuti részvényekben, frk 34.064,609·17 vasuti- és más kötlevelekben, frk 14.706,825 ingatlanokban, ideértve a társaság budapesti és bécsi házait, frk 10.005.205·20 jelzálogokban, és különféle értékekben frk 13.439,911·66 Cts.

Lapunk mai mellékletét:

Frommer A. Herrman előnyösen ismert budapesti magkereskedő főárjegyzékének kivonatát, melegen ajánljuk érdeklődő t. olvasóink szives figyelmébe.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

GAZDATISZT.

Egy jó bizonyítványokkal és több évi tapasztalatokkal bíró családos egyén egy nagyobb gazdaságban óhajtana állomást kapni.

Értekezhetni R. J. név alatt Mező-Gerebenesen, 20. u. p. M.-Kapus. (3-4.)

HIRDETÉS.

A fogarasi magy. kir. ménesuradalom igazgatósága 20, esetleg több métermázsa prima vöröshere magot kíván venni. Termelők kéretnek 1886. évi termésü arankamentes, jól rostált heréből egy kis mutatót küldeni és levélben annak utolsó ára iránt fenti igazgatóságot értesíteni.

Az igazgatóság.

(1. 2-3.)

(3.) **ELADÓ:** (1-5.)

1000 drb. Saazi komlódugvány, ezere 5 frt.
3000 drb. Saazi egy éves gyökeres dugvány ezere 15 frt.

Mezei paszuly törpe, hófehér, bőtermő (szemelt vetőmag) 100 kilónként 10 frt

Árak Homoródi vasutállomáson értendők.

Homorod-Héviz. Gr. Haller János.

Téli fehér calvil,

Török Bálint, Batul és Pónyik alma,
valamint

szép nagy téli körte
megvételre kerestetik.

Ajánlatok mustra beküldése mellett Spiegel S. gyümölcsüzletéhez — Budapest, Andrassy-út 16. szám — intézendők.

(2)

(1-2.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona- mérték	tiszt buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	100 kilo		1 köb- meter tüzifa	1 kilo marha- hús	
helye	napja								széna	szal- ma			
k r a j c z á r o k b a n													
Budapest	január	13	metermázsa	920	—	—	660	600	580	—	—	—	—
Brassó	január	7	hektoliter	600	380	340	350	190	330	195	130	230	28
Deés	január	11	"	580	540	480	—	280	480	680	—	320	26
Fogaras	január	7	"	500	420	320	—	180	350	300	200	210	28
Gyula-Fehérvár	január	8	"	580	475	365	—	210	325	250	200	260	32
Kézdi-Vásárhely	december	16	"	520	—	315	280	160	380	250	80	210	20
Kolozsvár	január	13	metermázsa	780	—	540	—	460	460	400	240	300	28
Maros-Vásárhely	január	13	metermázsa	748	525	462	—	462	462	230	180	290	28
Nagy-Szeben	január	14	hektoliter	510	390	350	—	190	380	190	120	250	27
Nagy-Várad	január	11	"	630	578	410	350	235	370	380	180	400	48
Sepsi-Szent-György	január	10	"	600	570	300	250	160	350	300	100	100	24
Szász-Régen	január	13	"	550	450	350	300	180	325	310	200	260	24
Torda	december	24	"	550	350	350	300	175	290	300	30	250	20